STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
YVESE BOTA
přednesené dne 19. dubna 2007 [1]

1. Touto žalobou se Komise Evropských společenství domáhá určení, že Řecká republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 1, 3, 4, 7, 8 a 10 směrnice Rady 89/48/ES ze dne 21. prosince 1988 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého odborného vzdělávání a přípravy [2].

I – Právní rámec

A – *Právo Společenství*

2. Některé vnitrostátní právní úpravy, aniž by byly diskriminační, mohou neodůvodněně narušit volný pohyb pracovníků. Je to zejména případ požadavků kvalifikace pro výkon povolání, které se mohou v jednotlivých členských státech podstatně lišit. Za účelem odstranění takových překážek volného pohybu pracovníků zavedl zákonodárce Společenství systém uznávání kvalifikací založený na zásadě vzájemného uznávání.

3. Za účelem zavedení systému si Evropské společenství v oblasti uznávání diplomů osvojilo dva přístupy.

4. První přístup nazývaný „oborový“, zavádí systém uznávání diplomů pro sedm regulovaných povolání [3]. V rámci tohoto přístupu bylo přijato několik směrnic. Stanoví minimální kritéria, společná všem členským státům, pro podmínky přístupu k těmto povoláním a jejich výkonu. V důsledku toho jsou diplomy získané po ukončení poskytovaných vzdělávání uvedených na seznamu přijatém zákonodárcem Společenství členskými státy automaticky uznávány.

1 — Původní jazyk: francouzština.
2 — Úř. věst. 1989, L 19, s. 16; Zvl. vyd. 05/01, s. 337.
3 — Jedná se o následující povolání: lékař, zdravotní sestra či ošetřovatel odpovědný za všeobecnou péči, zubař, veterinář, porodní asistentka, farmaceut a architekt.

5. Druhý přístup rozvinutý zákonodárcem Společenství je globálnější. Je to tento přístup, co vedlo k přijetí směrnice 89/48. Tato směrnice se použije na povolání, která nejsou předmětem oborové směrnice a která podle jejího článku 3 mají svůj základ v zásadě vzájemného uznávání diplomů bez předcházející harmonizace vzdělávání.

6. Hostitelský členský stát, který reguluje povolání, musí na základě směrnice 89/48 uznat odborné vysokoškolské diplomy získané v jiném členském státě jako diplomy umožňující výkon předmětného regulovaného povolání za zjevné podmínky stanovené uvedenou směrnicí, že diplom uděluje svému držiteli veškerou odbornou kvalifikaci požadovanou pro přístup k dotčenému regulovanému povolání ve státě vydání diplomu.

7. Na základě čl. 1 písm. a) směrnice 89/48 se „diplomem" rozumí jakýkoli diplom, který byl vydán v členském státě, který potvrzuje ukončení nejméně tříletého postsekundárního studia. Z tohoto ustanovení rovněž vyplývá, že tato studia musela být ukončena na univerzitě, vysoké škole nebo v jiném zařízení podobné úrovně.

8. Tato zásada je doplněna v některých případech vyrovnávacími opatřeními uloženými hostitelským členským státem. Jakmile totiž existují podstatné rozdíly mezi obsahem vzdělávání ukončeného v členském státě původu a obsahem vzdělávání v hostitelském členském státě, má posledně uvedený na základě čl. 4 odst. 1 písm. b) směrnice 89/48 možnost podřídit držitele diplomu adaptačnímu období nebo zkoušce způsobilosti.

9. Druhý pododstavec první věta téhož ustanovení upřesňuje, že hostitelský členský stát v zásadě musí dát držiteli diplomu právo zvolit si mezi adaptačním obdobími a zkouškou způsobilosti.

10. Nicméně odchylně od této zásady může hostitelský členský stát trvat buď na adaptačním období, nebo na zkoušce způsobilosti, jestliže se jedná o povolání, jejichž výkon vyžaduje přesnou znalost vnitrostátního práva a v nichž poskytování právních rad nebo právní pomoci týkající se vnitrostátního práva je základním a nezbytným předpokladem dotyčné odborné činnosti. Pokud je použit tento postup, musí hostitelský členský stát podle čl. 10 odst. 1 směrnice 89/48 sdělit Komisi návrh dotčeného ustanovení a důvody pro jeho nezbytné přijetí.

11. Kromě toho čl. 7 odst. 3 směrnice 89/48, který stanoví zvláštní ustanovení pro povolání

regulovaná sdružením nebo organizací [ve smyslu čl. 1 písm. d) druhého pododstavce uvedené směrnice [4]], zní takto:

„Pokud je v hostitelském členském státě povolání regulováno sdružením nebo organizací uvedenou v čl. 1 písm. d), jsou státní příslušníci členských států oprávnění užívat profesní označení nebo jeho zkratku udělované organizací nebo sdružením, pouze prokáží-li členství v této organizaci nebo sdružení.

Pokud sdružení nebo organizace podmiňují členství určitými kvalifikačními požadavky, mohou je použít na státní příslušníky ostatních členských států, kteří jsou držiteli diplomu ve smyslu čl. 1 písm. a) nebo dokladu o dosažené kvalifikaci ve smyslu čl. 3 písm. b), pouze v souladu s touto směrnicí, zejména s články 3 a 4.“

12. Lhůta stanovená v článku 12 směrnice 89/48 pro její provedení do vnitrostátního práva uplynula dne 4. ledna 1991.

4 — Podle tohoto ustanovení se jimi rozumí sdružení nebo organizace uznané členským státem, které vydávají svým členům diplomy a které posledně uvedené podřizují pravidlům pro výkon povolání, jež samy stanoví, a udělují jim právo užívat titul, zkratku nebo postavení odpovídající uvedenému diplomu.

B – *Vnitrostátní právní předpisy*

13. V Řecku směřuje k provedení směrnice 89/48 do vnitrostátního právního řádu výnos prezidenta č. 165/2000 ze dne 28. června 2000 [5], ve znění výnosů prezidenta č. 373/2001 ze dne 22. října 2001 [6] a č. 385/2002 ze dne 23. prosince 2002 [7] (dále jen „výnos 165/2000“).

14. Vzhledem k tomu, že Komise zpochybňuje svými žalobními důvody zvláštní ustanovení vnitrostátního práva, budou tato ustanovení určena v rámci posouzení žalobních důvodů.

II – Postup před zahájením soudního řízení

15. V důsledku stížností pocházejících od 37 jednotlivců Komise učinila závěr, že řecká právní úprava není v několika bodech v souladu se směrnicí 89/48. Zaslala tedy Řecké republice dne 27. července 2001 výzvu dopisem, následovanou doplňující výzvou dopisem ze dne 21. prosince 2001. Na

5 — FEK A’ 149.
6 — FEK A’ 251.
7 — FEK A’ 334.

uvedené dopisy Řecká vláda odpověděla dopisy ze dne 12. října 2001 a 13. března 2002.

16. S ohledem na to, že tyto odpovědi nebyly dostatečné, Komise zaslala Řecké republice dne 1. července 2002 odůvodněné stanovisko a dne 9. července 2004 doplňující odůvodněné stanovisko, kterým tento členský stát vyzvala k přijetí nezbytných opatření za účelem vyhovění uvedeným stanoviskům ve lhůtě dvou měsíců od jejich sdělení. Řecká republika odpověděla na uvedená stanoviska sděleními ze dne 3. září 2002, 26. srpna 2004 a 7. dubna 2005.

17. Ačkoliv informace poskytnuté Řeckou republikou odpovídaly v některých bodech na námitky Komise, posledně uvedená zachovala svůj postoj, podle kterého Řecká republika nepřijala veškerá opatření nezbytná pro provedení směrnice 89/48 do svého vnitrostátního práva. Rozhodla se tedy podat tuto žalobu.

III – Žaloba

18. Na podporu své žaloby Komise uvádí sedm žalobních důvodů vycházejících:

– z neuznání franšízových diplomů vydaných příslušnými orgány jiného členského státu;

– z neslučitelnosti vyrovnávacích opatření stanovených výnosem č. 165/2000 s opatřeními uvedenými ve směrnici 89/48;

– ze zachování pravomoci udělené Symvoulio Anagnoriseos Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis [8] pro posouzení, zda vzdělávací zařízení jiného členského státu patří do vysokoškolského vzdělávání a zda žadatel má odbornou praxi požadovanou v případě, kdy délka vzdělání je o jeden rok kratší než délka vzdělání požadovaného v Řecku pro výkon téhož povolání;

8 — Rada pověřená uznáváním rovnocennosti vysokoškolských diplomů v Řecku, dále jen „Saeitte“.

– z neuznání odborné kvalifikace pro přístup k veřejným vědeckým povoláním;

– ze správní praxe různých služeb veřejného sektoru týkající se podmínek zaměstnání již přijatých osob, držitelů diplomu ve smyslu směrnice 89/48, které se setkávají s problémy spojenými s podmínkami zařazení do vyššího hierarchického stupně;

– z žádosti o předložení potvrzení o rovnocennosti akademického titulu Diapanepistimiako Kentro Anagnoriseos Titlon Spoudon tis Allodapis [9] a o úspěchu v konkurzu pro držitele diplomu ve smyslu směrnice 89/48 pro účely zápisu na Techniko Epimelitirio Ellados [10] a

– ze žádosti o předložení osvědčení o odborném vzdělání potvrzeného konzulárním orgánem pro držitele diplomů jiných členských států.

9 — Meziuniverzitní centrum pro uznávání zahraničních diplomů, dále jen „Dikatsa“.

10 — Technická komora Řecka, dále jen „TEE“.

19. Na základě těchto žalobních důvodů Komise navrhuje, aby Soudní dvůr rozhodl, že Řecká republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 1, 3, 4, 7, 8 a 10 směrnice 89/48, a aby uložil Řecké republice náhradu nákladů řízení.

20. Komise upustila od čtvrtého a sedmého žalobního důvodu. Omezím tedy své posouzení na první, druhý, třetí, pátý a šestý žalobní důvod.

IV – Posouzení

21. Nejprve je namístě zdůraznit, že Řecká republika v dopise zaslaném Komisi dne 29. srpna 2006 kladla důraz na zveřejnění ministerské vyhlášky správně provádějící směrnici 89/48 do vnitrostátního práva v *Úředním věstníku Řecké republiky*. Tento dokument je irelevantní. Podle ustálené judikatury Soudního dvora se totiž opodstatněnost žaloby na nesplnění povinnosti musí

posuzovat vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, přičemž změny, ke kterým došlo následně, Soudní dvůr nezohledňuje [11]. V projednávaném případě byla poslední lhůta stanovena dva měsíce ode dne sdělení doplňujícího odůvodněného stanoviska, tedy dne 9. září 2004.

A – *K prvnímu žalobnímu důvodu*

1. Hlavní argumenty účastnic řízení

22. První žalobní důvod se týká uznávání diplomů vydaných po ukončení vzdělávání dosažených v rámci franšízových dohod. Taková vzdělávání se opírají o nadnárodní dohody o spolupráci mezi univerzitou nebo vysokoškolským vzdělávacím zařízením členského státu, které vydává diplom, a soukromým zařízením jiného členského státu pověřeným poskytovat vzdělání, na jehož základě je vydán tento diplom.

23. V této žalobě Komise vytýká Řecké republice, že neuznala tyto diplomy vydané po ukončení vzdělávání dosažených v rámci franšízových dohod uzavřených mezi univerzitou jiného členského státu a soukromým zařízením usazeným na řeckém území.

24. Řecká republika má totiž za to, že není povinna uznat diplom vydaný orgánem jiného členského státu, pokud tento diplom potvrzuje vzdělání získané zcela nebo částečně v hostitelském členském státě a které podle tohoto státu není uznáno jako spadající do vysokoškolského vzdělání.

25. V tomto ohledu tvrdí, že co se týče postavení zařízení jako univerzity nebo vysokoškolského vzdělávacího zařízení nebo jiného zařízení se srovnatelnou úrovní vzdělávání odkazuje čl. 1 písm. a) směrnice 89/48 na vnitrostátní ustanovení členského státu, na jehož území je vzdělávání zajišťováno. Postavení dotčených zařízení, a tedy hodnota diplomů, musí být tedy posouzeno pouze z hlediska řeckého práva.

26. V tomto ohledu Řecká republika upozorňuje, že článek 16 řecké ústavy vyhrazuje vysokoškolské vzdělání pouze veřejným vzdělávacím zařízením. Povinnost uznat diplom vydaný po ukončení vzdělání dosaženého na

11 — Viz zejména rozsudky ze dne 27. listopadu 1990, Komise v. Řecko (C-200/88, Recueil, s. I-4299, bod 13), ze dne 18. října 2001, Komise v. Irsko (C-354/99, Recueil, s. I-7657, bod 45), a ze dne 26. června 2003, Komise v. Francie (C-233/00, Recueil, s. I-6625, bod 30).

jeho území, za diplom univerzitního nebo vysokoškolského vzdělávání, ačkoliv jím není podle vnitrostátního práva, by bylo v rozporu s články 149 ES a 150 ES [12].

27. Komise má naopak za to, že diplomy vydané po ukončení vzdělávání dosaženého v rámci franšízových dohod spadají do systému vzdělávání členského státu, na jehož území je usazena univerzita vydávající tyto diplomy. Tvrdí, že podle čl. 1 písm. a) směrnice 89/48 přísluší příslušným orgánům členského státu vydání diplomu posoudit obsah a organizaci vzdělávání poskytovaného v jiném členském státě.

2. Posouzení

28. Na základě prvního žalobního důvodu je Řecké republice vytýkáno, že neuznala diplomy vydané univerzitami jiných členských států, pokud vzdělávání, na jehož základě byly vydány tyto diplomy, bylo dosaženo v soukromém zařízení usazeném na jeho území.

12 — Na základě těchto článků Společenství může, je-li to nezbytné, podporovat a doplňovat činnosti členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah výuky, organizaci vzdělávacích systémů a odborné vzdělávání. Výuka a odborné vzdělávání tedy zůstávají v působnosti členských států.

29. Vyvstává otázka, zda diplom vydaný po ukončení vzdělávání dosaženého v rámci franšízové dohody je „diplom“ ve smyslu čl. 1 písm. a) směrnice 89/48, což by pro hostitelský členský státu znamenalo povinnost uznat ho na základě článku 3 této směrnice.

30. Zvláštnost takového diplomu spočívá ve skutečnosti, že vzdělávání nebylo poskytováno na území členského státu vydání tohoto diplomu, ale bylo poskytováno soukromým zařízením usazeným na území jiného členského státu.

31. Je třeba se s ohledem na tuto zvláštnost domnívat, že posoudit hodnotu uvedeného diplomu přísluší členskému státu, na jehož území bylo vzdělávání poskytováno?

32. Nemyslím si to.

33. Nejprve poznamenávám, že čl. 1 písm. a) první pododstavec první odrážka směrnice 89/48 stanoví, že „diplomem“ se rozumí

jakýkoli diplom, „který byl *vydán příslušným orgánem v členském státě*[13] určeným v souladu s právními a správními předpisy uvedeného státu“. Je nutno konstatovat, že hodnota diplomu je posuzována podle práva členského státu vydání.

34. Dále podotýkám, že čl. 1 písm. a) první pododstavec druhá odrážka uvedené směrnice nestanoví územní kritérium týkající se místa vzdělávání. Jsem proto toho názoru, že pravomoc určit obsah a organizaci poskytovaného vzdělávání pro účely získání tohoto diplomu, a tedy určit místo, kde bude uskutečňováno toto vzdělávání, přísluší členskému státu vydání.

35. Rovněž dodávám, že čl. 1 písm. a) uvedené směrnice upřesňuje pouze, že potvrzené vzdělávání musí být uskutečňováno převážně ve Společenství[14]. Podle tohoto ustanovení je důležité to, že vzdělávání je postsekundární, nejméně tříleté, a že bylo poskytováno vysokou školou nebo jiným zařízením podobné úrovně.

36. Tato analýza je potvrzena samotným cílem směrnice 89/48 a judikaturou Soudního dvora.

37. Tato směrnice totiž směřuje ke vzájemnému uznávání diplomů potvrzujících nejméně tříletá odborná vzdělávání. Na rozdíl od oborových směrnic, nespočívá systém založený směrnicí 89/48 v harmonizaci podmínek přístupu k regulovaným povoláním a jejich výkonu.

38. Z tohoto důvodu Soudní dvůr ve svém nedávném rozsudku Price[15] rozhodl, že členské státy mají nadále pravomoc upravovat podmínky přístupu, jinak řečeno vymezit obsah, úroveň nebo dále strukturu odborného vzdělávání požadovaného pro regulovaná povolání nepokrytá oborovými směrnicemi.

39. Okolnost, že vzdělávání bylo zcela nebo částečně poskytováno soukromým zařízením umístěným na území hostitelského členského státu, nemůže tento stát zbavit povinnosti, která je mu uložena, uznat diplom ukončující toto vzdělávání. Kdyby mu byla přiznána taková možnost, byla by zpochybněna samotná zásada vzájemného uznávání.

13 — Kurziva provedena autorem tohoto stanoviska.
14 — Viz čl. 1 písm. a) první pododstavec směrnice 89/48.
15 — Rozsudek ze dne 7. září 2006 (C-149/05, Sb. rozh. s. I-7691, bod 54).

40. Dodávám, že neuznat diplom, protože je vydaný po ukončení vzdělávání dosaženého v rámci franšízové dohody, by vedlo nejen k odrazení studentů zapsat se na vzdělávání nabízená univerzitami jiných členských států, ale rovněž k narušení volného pohybu pracovníků vlastnících diplomy, které z nich vyplývají, což by bylo v rozporu s cílem směrnice 89/48.

41. První a třináctý bod odůvodnění této směrnice uvádí v tomto ohledu, že cílem směrnice je usnadnit výkon povolání v jiném členském státě než ve státě, na jehož území státní příslušník Společenství získal svou odbornou kvalifikaci, a že tento posledně uvedený má právo na „získání těchto [odborných] znalostí tam, kde si to přeje“.

42. Franšízové dohody takovou mobilitu umožňují a jsou ostatně zcela v duchu výměnného programu Společenství Erasmus, který podporuje spolupráci mezi vysokými školami členských států.

43. Konečně připomínám, že v případě, že hostitelský členský stát má za to, že obsah vzdělávání získaného držitelem diplomu se podstatně liší od obsahu osvědčeného diplomem, který je požadován v tomto státě, má uvedený stát možnost na základě čl. 4 odst. 1 písm. b) prvního pododstavce směrnice 89/48 požadovat od žadatele, aby absolvoval adaptační období nebo složil zkoušku způsobilosti.

44. S ohledem uvedené úvahy mám tedy za to, že první žalobní důvod je opodstatněný.

B – *K druhému žalobnímu důvodu*

45. Článek 5 odst. 1 písm. b) výnosu č. 165/2000 stanoví odchylku od zásady stanovené v čl. 4 odst. 1 písm. b) druhém pododstavci směrnice 89/48 [16]. Tento výnos totiž stanoví, že se možnost volby nepoužije nejen na povolání, která vyžadují přesnou znalost vnitrostátního práva, ale i na „všechna ostatní povolání, která jsou předmětem zvláštních ustanovení“.

16 — Připomínám, že na základě této zásady musí členský stát, když využívá své možnosti uložit vyrovnávací opatření, nechat žadateli volbu mezi adaptačním obdobím a zkouškou způsobilosti.

46. Jak právem uvádí Komise, toto vnitrostátní ustanovení, které obecně stanoví, že hostitelský členský stát si ponechává volbu mezi adaptačním obdobím a zkouškou způsobilosti „pro všechna ostatní povolání, která jsou předmětem zvláštních ustanovení“, je v rozporu s čl. 4 odst. 1 písm. b) druhým pododstavcem druhou větou a článkem 10 směrnice 89/48. Hostitelský členský stát totiž může stanovit výjimku ze zásady volby provedené žadatelem pouze tehdy, když dotyčné regulované povolání vyžaduje přesnou znalost vnitrostátního práva.

47. Řecká republika uznává opodstatněnost tohoto žalobního důvodu a dodává, že výnos prezidenta zrušující část sporné věty je ve fázi přijetí.

48. Stačí připomenout, že podle ustálené judikatury se existence nesplnění povinnosti musí posuzovat vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku [17].

49. Je tedy nutno konstatovat, že po uplynutí této lhůty Řecká republika nepřijala opatření nezbytná k dosažení souladu s čl. 4 odst. 1 písm. b) druhým pododstavcem druhou větou a článkem 10 směrnice 89/48. Z toho vyplývá, že druhý žalobní důvod je opodstatněný.

17 — Viz poznámka pod čarou 11.

C – K třetímu žalobnímu důvodu

50. Článek 10 odst. 1 písm. b), aa) a bb) výnosu 165/2000 uděluje Saeitte výlučnou pravomoc k rozhodování o žádostech o uznávání vysokoškolských diplomů spadajících do působnosti směrnice 89/48.

51. Podle tohoto ustanovení má Saeitte pravomoc posuzovat, zda vzdělávací zařízení, které žadatel navštěvoval, náleží do vysokoškolského vzdělávání, a zda žadatel má požadovanou odbornou praxi v případě, kdy délka vzdělání je o jeden rok kratší než délka vzdělání požadovaného v Řecku pro výkon téhož povolání.

52. Jak zdůrazňuje Komise, jsem toho názoru, že pravomoc, svěřená Saeitte, posuzovat, zda vzdělávací zařízení náleží do vysokoškolského vzdělávání, je v rozporu s čl. 8 odst. 1 směrnice 89/48. Na základě tohoto článku potvrzení

a dokumenty vydané příslušnými orgány členského státu vydání a předložené žadatelem, musí stačit pro prokázání, že podmínky vyjádřené v článcích 3 a 4 této směrnice jsou splněny.

53. Naproti tomu, na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, mám za to, že Saeitte má na základě čl. 4 odst. 1 písm. a) uvedené směrnice pravomoc ověřit, zda držitel diplomu má požadovanou odbornou praxi, v případě, kdy délka vzdělání je o jeden rok kratší než délka vzdělání požadovaného v Řecku pro výkon téhož povolání.

54. Podle tohoto ustanovení totiž nebrání článek 3 směrnice 89/48 tomu, aby hostitelský členský stát od žadatele rovněž požadoval, aby „prokázal odbornou praxi, pokud délka vzdělávání […] je nejméně o jeden rok kratší než doba požadovaná hostitelským členským státem“.

55. Řecká republika má tedy právo požadovat od držitele zahraničního diplomu, aby prokázal odbornou praxi, pokud je délka vzdělávání předcházejícího dotyčnému regulovaného povolání o jeden rok kratší než doba požadovaná v Řecku.

56. Řecká republika nezpochybňuje tento žalobní důvod a uvádí, že výnos prezidenta zrušující sporné ustanovení je ve fázi přijetí.

57. S ohledem na judikaturu Soudního dvora [18] a na odpověď podanou Řeckou republikou se domnívám, že tento třetí žalobní důvod je rovněž opodstatněný, ale pouze v rozsahu, v němž Saeitte má pravomoc posuzovat, zda vzdělávací zařízení usazené na území jiného členského státu náleží do vysokoškolského vzdělávání.

D – *K pátému žalobnímu důvodu*

58. Komise vytýká Řecké republice, že odmítá držitelům diplomů, ve smyslu směrnice 89/48, pracujícím ve veřejném sektoru, odbornou rovnocennost, čímž brání posledně uvedeným dosáhnout vyššího platového stupně. Komise má za to, že tato praxe je v rozporu s článkem 3 směrnice 89/48.

59. Řecká republika zpochybňuje tato tvrzení. Podle ní ustanovení řeckého služebního řádu státních úředníků poskytují osobám

18 — Tamtéž.

držitelům zahraničních diplomů právo být znovu zařazeny na místa vyššího stupně.

60. Na podporu svého žalobního důvodu Komise pouze udává, že „správní praxe [Saeitte] a různých služeb veřejného sektoru, to znamená zachování starého systému vývoje kariér úředníků Řeckou republikou, je v rozporu s článkem 3 směrnice [89/48]“. Rovněž pouze zmiňuje stížnosti, které jí byly předloženy držiteli těchto diplomů, jakož i protokol ze schůze Saeitte [19]. Komise neposkytuje tyto stížnosti ve spisu ani žádnou jinou skutečnost, která může potvrdit její tvrzení.

61. Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je v rámci řízení o nesplnění povinnosti zahájeného na základě článku 226 ES věcí Komise, aby prokázala existenci tvrzeného nesplnění povinnosti státem, aniž by se mohla opírat o jakoukoliv domněnku [20].

19 — Viz body 66 a 67 žaloby.

20 — Viz zejména rozsudky ze dne 25. května 1982, Komise v. Nizozemsko (96/81, Recueil, s. 1791, bod 6); ze dne 29. dubna 2004, Komise v. Rakousko (C-194/01, Recueil, s. I-4579, bod 34); ze dne 12. května 2005, Komise v. Belgie (C-287/03, Sb. rozh. s. I-3761, bod 27), a ze dne 20. října 2005, Komise v. Spojené království (C-6/04, Sb. rozh. s. I-9017, bod 75). Kromě toho je třeba upřesnit, že ohledně žalobního důvodu týkajícího se vytýkané správní praxe přičítané členskému státu Soudní dvůr rozhodl, že k prokázání nesplnění povinnosti je nezbytné předložit konkrétní důkazy ve vztahu k důkazům obvykle zohledněným v rámci žaloby pro nesplnění povinnosti, jejímž jediným předmětem je vnitrostátní právní ustanovení (viz výše uvedený rozsudek Komise v. Belgie, bod 28).

62. S ohledem na předcházející úvahy je nutno konstatovat, že Komise neposkytla důkaz, že řecký systém vývoje kariér úředníků brání držitelům diplomů, ve smyslu směrnice 89/48, dovolávat se svých odborných titulů za účelem zařazení do vyššího hierarchického stupně.

63. V důsledku se domnívám, že pátý žalobní důvod není opodstatněný.

E – *K šestému žalobnímu důvodu*

1. Hlavní argumenty účastnic řízení

64. Na základě článku 2 řeckého zákona č. 1486/1984 [21] se všichni řečtí státní příslušníci nebo státní příslušníci Společenství držitelé diplomu inženýra Polytechnické školy

21 — FEK A’ 161. Zákon ve znění článku 2 výnosu prezidenta č. 512/1991 (FEK A’ 190), dále jen „zákon č. 1486/1984“.

v Athénách, řeckých [technických] fakult udělujících titul inženýra a rovnocenných zahraničních fakult musejí zapsat do TEE, aby mohli vykonávat povolání inženýra.

65. Ve svých písemných vyjádřeních Komise odkazuje na jediný článek rozhodnutí ministra ED 5/1984/B-713 (dále jen „rozhodnutí ministra z roku 1984 [22]“), které ukládá držitelům diplomu ve smyslu směrnice 89/48 povinnost předložit potvrzení od Dikatsa o rovnocennosti akademického dokladu a uspět v konkurzu pro účely zápisu do TEE.

66. Komise se domnívá, že rozhodnutí ministra z roku 1984 je v rozporu s čl. 7 odst. 3 druhým pododstavcem směrnice 89/48. Na základě tohoto ustanovení může postavení člena stavovské organizace záviset na určité kvalifikaci pouze za podmínek stanovených zejména v článcích 3 a 4 této směrnice.

67. Řecká republika zpochybňuje opodstatněnost tohoto žalobního důvodu. Podle ní se od vstupu v platnost dekretu č. 165/2000 praxe TEE změnila a pro zápis je dostatečné pouhé uznání zahraničního diplomu Saeitte. Navíc Řecká republika tvrdí, že účast v konkurzu se týká jiných kategorií odborníků. V duplice dodává, že TEE hodlá pozměnit oznámení o konkurzech tak, aby byla vyloučena veškerá pochybnost.

2. Posouzení

68. Během tohoto řízení byly účastnice řízení požádány, aby upřesnily, zda TEE je sdružením, nebo organizací ve smyslu čl. 1 písm. d) druhého pododstavce směrnice 89/48, a zda tak spadá pod čl. 7 odst. 3 druhý pododstavec této směrnice.

69. Řecká republika tvrdí, že TEE není stavovskou organizací ve smyslu uvedeného čl. 1 písm. d) druhého pododstavce. Domnívá se tedy, že čl. 7 odst. 3 směrnice 89/48 se nepoužije.

70. Komise tvrdí, že, pokud jde o ni, TEE je stavovskou organizací. Má tedy za to, že článek 1 rozhodnutí ministra z roku 1984, které požaduje od držitele diplomu potvrzení

22 — Viz bod 5 repliky.

o rovnocennosti akademického dokladu vydané Dikatsa a úspěch při ústní zkoušce, je v rozporu s čl. 7 odst. 3 druhým pododstavcem této směrnice.

71. Nicméně se nedomnívám, že rozhodnutí ministra z roku 1984 pochází od stavovské organizace.

72. Článek 1 písm. d) první pododstavec směrnice 89/48 totiž stanoví, že pojmem regulovaná „odborná činnost“ se rozumí „odborná činnost, u níž je přístup k ní nebo její výkon nebo jeden ze způsobů jejího výkonu v členském státě vyhrazen přímo nebo nepřímo na základě právních a správních předpisů držitelům určitého diplomu“.

73. Ve snaze pokrýt všechny situace, se kterými může být hospodářský subjekt konfrontován, se zákonodárce Společenství domnívá, že povolání, která nejsou regulována členským státem, ale spadají pod nezávislou korporativní organizaci nabízející svým členům zvýhodnění, musejí nicméně být pokládána za regulovaná povolání.

74. Proto, pokud se čl. 1 písm. d) první pododstavec směrnice 89/48 nepoužije, je odborná činnost, která je vykonávána členy sdružení nebo stavovské organizace, na základě čl. 1 písm. d) druhého pododstavce uvedené směrnice pokládána za regulovanou odbornou činnost.

75. Toto posledně uvedené ustanovení se použije, pokud sdružení nebo stavovská organizace vydávající svým členům diplomy zajišťují, aby jejich členové dodržovali pravidla pro výkon povolání, jež stanoví, a udělují jim právo užívat titul, zkratku nebo postavení odpovídající tomuto diplomu.

76. V tomto ohledu je nutno konstatovat, že rozhodnutí ministra z roku 1984 je právní normou, která byla vydána přímo Řeckou republikou, a nikoli TEE.

77. Rovněž poznamenávám, že přístup k povolání inženýra a jeho výkon v Řecku závisí na právních předpisech, jelikož na základě článku 2 zákona č. 1486/1984, se do TEE mohou zapsat pouze osoby s diplomem řeckých nebo zahraničních [technických] škol vydávajících titul inženýra [23]. Pouze po získání tohoto diplomu má jeho držitel možnost zapsat se do této TEE.

23 — Viz odpověď Řecké republiky na otázky položené Soudním dvorem, s. 5.

78. Je tedy jasné, že přístup k povolání inženýra a jeho výkon v Řecku jsou regulovány přímo státem.

79. Mimoto je třeba připomenout, že Soudní dvůr se ve svém rozsudku Peros [24] domníval, že TEE nemohla požadovat od držitele zahraničního diplomu schválení jeho dokladu příslušnými vnitrostátními orgány, a to na základě čl. 3 prvního pododstavce písm. a) směrnice 89/48. Pokud by TEE byla považována za stavovskou organizaci, tyto povinnosti by vyplývaly z čl. 7 odst. 3 druhého pododstavce této směrnice.

80. V důsledku toho mám za to, že žalobní důvod je neopodstatněný vzhledem k tomu, že se vztahuje na čl. 7 odst. 3 druhý pododstavec směrnice 89/48 a že se čl. 3 první pododstavec písm. a) uvedené směrnice, který se vztahuje na činnosti regulované státem, použije na dotčenou situaci.

81. Mohli bychom se tedy klást otázku, zda by skutečnost použití čl. 3 prvního pododstavce písm. a) této směrnice na skutkovou situaci popsanou Komisí v jejím žalobním důvodu nezměnila předmět sporu a nedotkla se práv obhajoby, a tím nezpůsobila nepřípustnost žalobního důvodu.

24 — Rozsudek ze dne 14. července 2005 (C-141/04, Sb. rozh. s. I-7163, body 39 a 40).

82. Z následujících důvodů si to nemyslím.

83. Ačkoli se na jedné straně vztahuje na odborné činnosti, jejichž výkon je regulován členským státem, a na druhé straně na odborné činnosti vykonávané členy stavovské organizace, článek 3 a čl. 7 odst. 3 druhý pododstavec směrnice 89/48 zavádějí tytéž povinnosti. Článek 3 této směrnice totiž stanoví zásadu vzájemného uznávání diplomů a čl. 7 odst. 3 druhý pododstavec uvedené směrnice odkazuje zejména na uvedený článek 3.

84. V obou případech je cíl stejný, tedy vyloučit, aby hostitelský členský stát nepožadoval od držitele, jehož zahraniční diplom byl uznán příslušnou institucí, jakékoli další schválení státním orgánem.

85. Proto si myslím, jelikož povinnosti vyplývající z obou výše uvedených ustanovení jsou totožné, že předmět sporu se neliší podle toho,

zda je uveden čl. 7 odst. 3 druhý pododstavec směrnice 89/48, nebo její čl. 3 první pododstavec písm. a).

86. V tomto smyslu Soudní dvůr rozhodl, že v případě změny práva Společenství uskutečněné během postupu před zahájením soudního řízení je Komise oprávněna konstatovat nesplnění povinností, které vycházejí z původního znění směrnice a které byly zachovány novými ustanoveními. Soudní dvůr měl tedy za to, že předmět sporu se přes tuto změnu nezměnil, jelikož zásadní povinnosti členského státu byly totožné [25].

87. V tomto konkrétním případě jsem tedy toho názoru, že šestý žalobní důvod je přípustný v rozsahu, v němž se vztahuje na čl. 3 první pododstavec písm. a) směrnice 89/48.

88. Nyní je třeba přezkoumat opodstatněnost tohoto žalobního důvodu.

89. Z písemností ve spisu vyplývá, že článek 11 výnosu č. 165/2000 stanoví, že od okamžiku přijetí rozhodnutí Saeitte je příslušná stavovská organizace povinna zapsat držitele diplomu ve smyslu směrnice 89/48, mezi své členy [26]. Tudíž v zásadě stačí pouhé uznání Saeitte k zápisu mezi členy TEE diplomovaných inženýrů vysokoškolských zařízení jiných členských států.

90. Přesto, jak jsem to uvedl dříve, Komise odkazuje na rozhodnutí ministra vztahující se na podmínky povolení vykonávat povolání inženýra. Připomínám, že z tohoto rozhodnutí vyplývá, že držitelé zahraničních diplomů musejí pro účely zápisu do TEE podstoupit ústní zkoušku a získat potvrzení o souladu vydaném Dikatsa.

91. Soudní dvůr přitom rozhodl, že pokud je použitelná směrnice 89/48, veřejná instituce členského státu je povinna dodržovat normy

25 — Viz rozsudek ze dne 9. listopadu 1999, Komise v. Itálie (C-365/97, Recueil, s. I-7773, body 36 až 40).

26 — Viz písemná odpověď Řecké republiky na otázky položené Soudním dvorem, s. 6.

stanovené dotyčnou směrnicí a nemůže již požadovat od dotyčného schválení jeho dokladů příslušnými státními orgány [27].

92. V tomto ohledu připomínám, že v souladu s čl. 9 odst. 1 této směrnice Řecká republika určila Saeitte jako příslušný orgán pověřený přijímat žádosti o uznání odborné kvalifikace.

93. Požadavek potvrzení akademické rovnocennosti od Dikatsa a úspěchu při ústní zkoušce na držitele, jejichž zahraniční diplom byl uznán Saeitte, je proto v rozporu s čl. 3 prvním pododstavcem písm. a) směrnice 89/48 [28].

94. V každém případě je současná situace, týkající se zápisu dotyčného jako člena TEE, zdrojem právní nejistoty, protože současná existence dvou právních norem vytváří dvojsmyslnou právní situaci, a nelze tudíž jasně uplatnit povinnosti, které vyplývají ze směrnice 89/48, a zejména z jejího čl. 3 prvního pododstavce písm. a) [29].

95. V důsledku toho mám za to, že šestý žalobní důvod je opodstatněný v rozsahu, v němž se vztahuje na čl. 3 první pododstavec písm. a) směrnice 89/48.

96. Vzhledem k tomu, že většina žalobních důvodů byla prohlášena za opodstatněnou, je třeba podle čl. 69 odst. 2 druhého pododstavce jednacího řádu uložit Řecké republice náhradu nákladu řízení.

27 — Výše uvedený rozsudek Peros (bod 35 a uvedená judikatura).

28 — Tamtéž (bod 40).

29 — Viz rozsudek ze dne 10. ledna 2006, Komise v. Německo (C-98/03, Sb. rozh. s. I-53, bod 78), ve kterém Soudní dvůr rozhodl, že současná existence právní normy v souladu s právem Společenství a právní normy, která s ním není v souladu, nezajišťuje jasně a přesně povinnosti vyplývající z právní úpravy Společenství.

V – Závěry

97. S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby Soudní dvůr:

„1) určil, že Řecká republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 1, 3, 4, 7, 8 a 10 směrnice Rady 89/48/ES ze dne 21. prosince 1988 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého odborného vzdělávání a přípravy tím, že:

– neuznala diplomy vydané příslušnými orgány jiného členského státu v rámci franšízových dohod;

– zbavila žadatele možnosti volby mezi adaptačním obdobím a zkouškou způsobilosti pro jiná povolání než povolání, která vyžadují přesnou znalost vnitrostátního práva;

– udělila Symvoulio Anagnoriseos Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis pravomoc posuzovat, zda vzdělávací zařízení, ve kterém žadatel ukončil své vzdělávání náleží do vysokoškolského vzdělávání, a

– požadovala předložení osvědčení o akademické rovnocennosti Diapanepistimiako Kentro Anagnoriseos Titlon Spoudon tis Allodapis a úspěch v konkurzu pro držitele diplomu ve smyslu směrnice 89/48 pro účely zápisu do Techniko Epimelitirio Ellados;

2) uložil Řecké republice náhradu nákladů řízení.“